

Värviline suvelõpp lilleaias

RAIVO TASSO

Kui suve teisel poolel tundub, et püsilillepeenar pole kuigi värvikas, siis tuleb seda täiendada. Urime, milliseid uusi sorte või vähem tuntud püsikuid võiks sinna istutada.

Suvelõpu kaunistajaid läksin augusti keskel otsima Tartu lähiste Tükile Aiasõbra istikuärisse. Müügiplatsil jalutades tekkis suur isu astuda sisse ka aiafirma omanike, Saima ja Lembit Kaarna koduaeda, kus laiusid suurte värviliste laikudena kaunid püsilillekooslused. Leidsin sealt mitmeid huvitavaid liike ja sorte. Taimede kohta jagas lahkelt seletusi Lembit Kaarna.

1. Harilik päikesesilm (*Heliopsis helianthoides*) 'Asahi'

Kuld kollaste täidisõitega sort tekitab peenrale juulis-augustis pikaks ajaks suure sooja särava laigu. Kui õitsemise ajal närbunud õisi pidevalt eemaldada, siis jätkub õiteilu tunduvalt pikemaks ajaks. Harilikku päikesesilma kutsutakse ka igavesti õitsvaks päevalilleks ja ebapäevalilleks. Lopsakas puhmik kasvab umbes 85 cm kõrguseks.

Päikesesilmad taluvad hästi põuda ja on pinnase suhtes leplikud, kuigi liigniiskes mullas võivad nende juured hävida. Liiga rammus muld paneb vohama lehed ja varred, kuid õisi jääb vähemaks ja talvekindlus nõrgeneb. Päikesesilm on ka hea lõikelill.

2. Aedheleenium (*Helenium × hybridum*) 'Moerheim Beauty'

Juulis kattub 85–100 cm kõrgune puhmik sadade redisepunase- ja kollasekirjude korvikutega. Armsatel "karikakraõitel" on pronksjad südamikud. Õitseb väga rikkalikult juulist septembrini. Õiemere kohal käib sel ajal vilgas tegevus, sest heleeniumid meelitavad oma õitele hulgaliselt ligi liblikaid ja kõikvõimalikke muid putukaid nektariga maiustama. Sordil on püstised ja tugevad varred.

Heleeniumit kutsutakse ka säralilleks. Ta lepib peaaegu igasuguse aiamaullaga, on pikaeline, külma-kindel ja väga hinnatud lõikelill.

3. Harilik jaaguleht (*Succisa inflata*) 'Frosted Pearls'

Õhulise puhmikuga (kõrgus 80 cm) püsilill sobib sinna, kus on avarust. Temast saaks ka toreda, juunist septembrini õitega kaetud suveheki. Puhmik haruneb rohkelt, vartel hõljuvad helelillad õienupsud meenutavad veidi aiatarit õisi.

Kõige paremini kasvab harilik jaaguleht niiskemal, kuid vett läbilaskval viljakal mullal ja avatud

kasvukohal. Taim kasvab väga kiiresti, soodsates oludes võib ta hakata liigselt laiutama. Sobib nii varju kui päikesepaistesse.

Kena nimi anti püsilillele varalahkunud TÜ botaanikaiaia teaduri, botaanik Jaak Palumetsa mälestuseks.

4. Punane siilkübar (*Echinacea purpurea* syn *Rudbeckia purpurea*) 'Fatal Attraction'

Suurte lillakasroosade õitega sort on oma tumepunaste varte tõtu eriti efektne. Tihe püstine puhmik (kõrgus 65 cm) õitseb uhkelt juuli keskpaigast septembri lõpu-